[2020] 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 724)

28 ਜਨਵਰੀ, 2020

[ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੱਜ।]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860- ਉਪ ਭਾਗ.304- ਬੀ, 498- ਏ-ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦਾ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 3 ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਤੰਗ ਕੀਤਾ - ਦਾਜ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ-ਪੀਡਬਲਯੂ 1 (ਪੀੜਤ ਦੀ ਮਾਂ) ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 (ਪਿਤਾ) ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ - ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਖ਼ਬਰ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਸੱਸ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 304- ਬੀ, 498- ਏ, ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ - ਆਯੋਜਿਤਃ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਮੌਤ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ", ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਯੂ/ਐਸ 113-ਬੀ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ-ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ 304 ਬੀ,, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ-ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀੜਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਸਨ-ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਿਆਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਤੀਜੇ ਮਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪੀੜਤ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ-ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ-ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ-ਹਾਲਾਂਕਿ,

ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਿਵੇਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਕਾਇਮ ਹੈ - ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872- ਧਾਰਾ113- ਬੀ.

ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860- ਧਾਰਾ304- ਬੀ - ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ-ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860- ਧਾਰਾ304- ਬੀ - ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਯੂ/ਐਸ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ- ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। – ਹੇਮ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ [1994] 4 ਸਪਲਿਟ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 295, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਧੀਨ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ-ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਯੋਗਦਾਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਤੀ ਵੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ,

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ 1.1 ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਮੌਤ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ", ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ "ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ" ਦਾਜ ਲਈ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦਾਜ ਲਈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਦੇ ਤੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੀ ਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਡੀ ਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕੋਟਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਤੋਂ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ

ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਹਾਲਾਤ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਮਿਤੀ 06.02.08 ਅਤੇ 07.02.08 ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ, ਮਿਤੀ 06.02.08 ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਕਥਿਤ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਿਤੀ 07.02.08 ਦੀ ਮੌਤ ਸਬੰਧੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉੱਥੇ ਗਈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ 13.02.08 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਚੇਤੰਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਸੰਕੇਤਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸੱਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਹੁਰੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਉੱਥੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ। ਜੇ ਇਹ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਖਾਸ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਿਤੀ 13.02.08 ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 19-21] [165- ਐੱਚ; 166- ਏ-ਐੱਚ; 167- ਏ-ਡੀ]

1.2 ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਮਿਤੀ 13.02.08 ਦੇ ਮਰਨ ਐਲਾਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ. ਉਕਤ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵਧੀਕ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਮੈਮੋ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜੋ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। [ਪੈਰਾ 22,23] [167- ਐੱਫ-ਜੀ168- ਬੀ-ਡੀ]

ਨੱਲਮ ਵੀਰਾ ਸਟਯਾਨੰਦਮ ਅਤੇ ਓਰਸ। v. ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। (2004) 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 769; ਆਸ਼ਾਬਈ ਅਤੇ ਅਨਰ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2013) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 224: [2013] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 115; ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਵਰਨਾਮਮਾ ਅਤੇ ਅਨਰ। (2015) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 323-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

1.3 ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਤੀ ਵੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨਃ (i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਿਤੀ 29.06.17 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; (ii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮਿਤੀ 10.07.17 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 25] [168- ਐੱਫ ਐੱਚ; 169- ਏ-ਬੀ]

ਹੇਮ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1994) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 727: [1994] 4 ਸਪਲਿ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 295-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ.

ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (2011) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 733: [2010] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1135; ਕਾਂਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 207: [2000] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 662; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1991) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 371: [1990] 2 ਸਪਲਿ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 675-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2010] 14 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1135	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 9
[2000] 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 662	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 18
[1990] 2 ਪੂਰਕ ਐਸ ਸੀ ਆਰ 675	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 18
(2004) 10 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 769	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 22
[2013] 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 115	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 22
(2015) 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 323	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 23
[1994] 4 ਪੂਰਕ ਐਸ ਸੀ ਆਰ	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 24

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2019 ਦੇ 724.
ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 29.06.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2010 ਦੇ 42.
ਆਕਾਸ਼ ਸਿਰੋਹੀ, ਇੰਦਰ ਲਾਲ, ਐੱਮ. ਪੀ. ਸ਼ੋਰਾਵਾਲਾ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।
ਰਾਜੀਵ ਨੰਦਾ, ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਕੀ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.
ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.
1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਨੈਨੀਤਾਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 29.06.2017 ਅਤੇ 10.07.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2010 ਦੀ ਧਾਰਾ 42, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.]

2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ/ਉਰਮਿਲਾ @ਗੁੱਡੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 3/ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ, ਸਹੁਰੇ, ਸੱਸ ਦੁਆਰਾ ਤੰਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ, ਪਤੀ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭਰਾ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1/ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ/ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ। ਨਵੰਬਰ 2007 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਤੰਗ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾੜੇ ਸਲੂਕ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ/ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 02.02.2008 ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ 08.02.2008 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੋਰਮਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਟੋਵ ਫਟਣ ਕਾਰਨ ਸੜ ਗਈ ਸੀ। ਤੁਰੰਤ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖਣ ਲਈ ਬੇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਟੋਵ ਨਾਲ ਸੜ ਗਈ ਹੈ। 14.02.2008 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। 15.02.2008 ਨੂੰ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1/ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ/ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

3. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਡੀ. ਡਬਲਯੂ. 1/ਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇਵੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ, ਸਟੋਵ ਫਟ ਗਿਆ, ਤੇਲ ਫੈਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। 07.02.2008 ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੀ ਮੌਤ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਟੋਵ ਫਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾੜੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਆਖਰੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-5/ਸ਼ਿਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ/ਵਧੀਕ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ 13.2.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਰਮਿਆਨ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4. 2008 ਦੀ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰਬਰ. 2 29.02.2008 ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 9/ਦੇਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਸਟੋਵ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 6/ਡਾ. ਆਰ.ਕੇ. ਟਾਮਟਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰ, ਚਿਹਰੇ, ਗਰਦਨ, ਛਾਤੀ, ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਸਮੇਤ ਸਰੀਰ ਦੇ ਲਗਭਗ 55% ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਸਰੀਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਰ ਦੀ ਝਿੱਲੀ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਲਣ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਸੈਪਟਿਸੀਮੀਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ 498-ਏ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ 9 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੋ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

5. ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ 498-ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ 07.02.2008 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਬਿਆਨ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਗਵਾਹ ਡੀ ਡਬਲਯੂ 2/ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਹੈ ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਟੋਵ ਤੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਾਜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾੜੀ ਨੂੰ ਸਟੋਵ ਤੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ।

6. ਮਿਤੀ 25.02.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.]

ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਆਰਯੂਪੀਪੀਆਰਆਰ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ। ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 10,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਅਨਰ। ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1991 ਐਸ. ਸੀ. 1226, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਡੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪਹਿਲਾਂ 06.02.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ, ਸਟੋਵ ਫਟ ਗਿਆ, ਤੇਲ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ 06.02.2008/ਐਕਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ. ਬੀ-1. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੂਜਾ ਬਿਆਨ 07.02.2008 ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਟੋਵ ਫਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾੜੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਸੱਜੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ। ਆਖਰੀ ਬਿਆਨ 13.02.2008 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਸੜਨ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 13.02.2008 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੁਦਰਤੀ, ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਹੈ। ਜਦੋਂ 06.02.2008 ਅਤੇ 07.02.2008 ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 13.02.2008 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੀ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ 14.02.2008 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ 15.02.2008 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੋਵ ਨਹੀਂ ਫਟਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਜਿਸ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨੇੜਲਾ ਨੇੜਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ।

8. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤ ਹੋਣ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੇਰਹਿਮੀ/ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦਾਜ ਸਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 15.02.2008 ਨੂੰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ 06.02.2008 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਤੀਜਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰੇਨਵਾਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਏ ਅਤੇ 113-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

9. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 13.02.2008 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ 498-ਏ ਤਹਿਤ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਕਿ ਹੋਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ (2011) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 733 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਏ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ' ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.]

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1, ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਦਾਜ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ' ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਮੌਤ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 13.02.2008 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਆਸ਼ਾਬਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2013) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 224 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਰੇਕ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਈ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੇ ਐਲਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਕਾਸ਼ ਸਿਰੋਹੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਨੰਦਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ।

11. ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 13/2008 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 25.03.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ 498-ਏ ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਤੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ.10,000/- ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 13.02.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਵਿੱਚ

ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ @ਗੁੱਡੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਝਗੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਬੋਤਲ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜ੍ਹਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਝਗੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 06.02.2008 ਅਤੇ 07.02.2008 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਸਟੋਵ ਫਟਣ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਿਤੀ 13.02.2008 ਦਾ ਮਰਿਆਦਾ ਐਲਾਨ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ੍ਹ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 07.02.2008 ਨੂੰ ਮਰਿਆਦਾ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਜੋ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਭਗ 22 ਸਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁਟਿਆਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਸਨ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮੱਗਰੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ

ਅਨੁਮਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ।

14. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ @ਗੁੱਡੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਆਹ 06.02.2008 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ 14.02.2008 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੌਤ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।
ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੌਤ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਾ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਿਤਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਪਰਤਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਉਰਮਿਲਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ 06.02.2008 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਗਈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਬੇਸ ਹਸਪਤਾਲ, ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਦੇ ਦੂਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

15. ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਹਸਪਤਾਲ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਹ 13.02.2008 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 2, ਭੀਮ ਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਚਾਚਾ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ

ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਘਰ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 4, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਗੀਤਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਬਲਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

16. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਤੀ 13.02.2008 ਦੇ ਮੌਤ ਦੇ ਐਲਾਨ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਰਮਿਲਾ @ਗੁੱਡੀ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਬਿਆਨ ਹਨ-ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਮੰਗਲ ਦਲ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡੀਡਬਲਯੂ-1 ਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇਵੀ ਦੁਆਰਾ 06.02.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਦੂਜਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੁਆਰਾ 07.02.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-5-ਸ਼ਿਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ, ਵਧੀਕ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੁਆਰਾ 13.02.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵੀ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। 06.02.2008 ਅਤੇ 07.02.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਟੋਵ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੰਪਿੰਗ ਕਾਰਨ ਸਟੋਵ ਫਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੜ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਸੱਸ. ਦੋਸ਼ੀ ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਸਨ। 13.02.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੀਜੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 06.02.2008 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 07:00. 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ, ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ' ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

17. ਜਦੋਂ 06.02.2008 ਅਤੇ 07.02.2008 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ 13.02.2008 ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਮੌਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ 14.02.2008 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 15.02.2008 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1-ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਰੁਦਰਪ੍ਰਯਾਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ। On

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.]

29.02.2008 ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਅਤੇ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 2008 ਵਿੱਚ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ 06.02.2008 ਅਤੇ 07.02.2008 ਨੂੰ ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਿਆਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

18. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦਾਜ ਮੌਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈਃ

(I)ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਜਲਣ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ;

(ii) ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;
(iii) ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;
(iv) ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;
(v) ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਜਾਂ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਕਾਂਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 207 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1991) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 371)

19. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1-ਰਾਜੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-3-ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਦਾਜ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਸਮੇਤ ਸਹੁਰਾ, ਸੱਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੁੱਟਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਗਿਆ ਤਾਂ 02.02.2008 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਭਰ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 03.02.2008 ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਲਦੀ ਹੀ

ਮੌਤ, "ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ "ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ" ਦਾਜ ਲਈ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਰਮਿਲਾ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 113-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਾਜ ਲਈ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਬੀ ਦੇ ਤੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੀ ਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਡੀ ਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕੋਟਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਤੋਂ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਹਾਲਾਤ ਹਨ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 13.02.2008 ਦੇ ਤੀਜੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਤਰਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਮਿਤੀ 06.02.2008 ਅਤੇ 07.02.2008 ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 06.02.2008 ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਕਥਿਤ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਿਤੀ 07.02.2008 ਦੀ ਮੌਤ ਸਬੰਧੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.]

21. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉੱਥੇ ਗਈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ 13.02.2008 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਚੇਤੰਨ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਸੰਕੇਤਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ i.e., ਸੱਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਹੁਰੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਉੱਥੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ। ਜੇ ਇਹ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਸ਼ੱਦਦ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਿਤੀ 13.02.2008 ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

22. ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੱਲਮ ਵੀਰਾ ਸਟਯਾਨੰਦਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਵੀ. ਐਸ. ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਏ.ਪੀ.ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। (2004) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 769 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਥਿਤੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਮਿਤੀ 13.02.2008 ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ. ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਸ਼ਾਬਈ ਅਤੇ ਅਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2013) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 224 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਈ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਦਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

23. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਵਰਨਾਮਮਾ ਅਤੇ ਅਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। (2015) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 323 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮਿਤੀ 07.02.2008 ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 13.02.2008 ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਮੈਮੋ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਾਰ੍ਡ ਵਿੱਚ ਸਡ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਪਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਮ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1994) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 727 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਧੀਨ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਅਤਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਪਰ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਲੋਡ਼ੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਤੀ ਵੀ ਬੁੱਢਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

25. ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨਃ

ਆਰਡਰ

(i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਿਤੀ 29.06.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ii) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮਿਤੀ 10.07.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(iii) ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(iv) ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ।

ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler